

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	D.106379 Z.034105

Voorstel ingebracht door Bart van Geleuken
Portefeuillehouder P.J. Neven
Begrotingsprogramma en Ruimte
taakveld 7.4 milieu(beheer)

Onderwerp Pilot kleine windmolens

Voorgesteld besluit

1. Een pilot te ondersteunen waarbij maximaal tien initiatiefnemers een kleine windmolen plaatsen in het buitengebied (één windmolen per initiatiefnemer).
2. De pilot uit te voeren binnen de bestaande (ruimtelijke) regelgeving.
3. Deelnemers aan de pilot in 2022 een tegemoetkoming toe te kennen in een deel van de procedurekosten voor in totaal maximaal € 29.000,-- totaal (maximaal € 2.900,-- per initiatiefnemer, circa een derde van de procedure- en onderzoekskosten).
4. Uitvoering van de pilot te laten plaatsvinden binnen kaders die in bijlage 1 staan samengevat, waaronder naast wet- en regelgeving de maximale hoogte, locatie en het betrekken van omwonenden.

Samenvatting van het voorstel

Steeds meer gemeenten staan kleine windmolens met een tiphoogte van de wieken van circa 15 tot 35 meter toe. Vaak worden deze geplaatst bij agrarische bedrijven. In Buren gaan we in een 'pilot' (proef) ervaring opdoen met maximaal tien kleine windmolens. Deze komen op ruime afstand van omwonenden, zodat er geen overlast optreedt. De gemeente helpt de deelnemers aan deze pilot door te ondersteunen bij de procedures die nodig zijn. Ook geeft de gemeente een gedeeltelijke vergoeding van de kosten van procedures zoals de bestemmingsplanprocedure. Doel van de pilot is om te onderzoeken of meer kleine windmolens in Buren wenselijk zijn en zo ja, onder welke voorwaarden. Daarbij zijn de landschappelijke inpassing en natuurwaarden belangrijk. Na evaluatie van de pilot in 2023 wordt een besluit genomen of er in Buren beleid komt om het plaatsen van kleine windmolens eenvoudiger mogelijk te maken. In diverse provincies en gemeenten is dit al met succes gebeurd.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

In 2020 heeft de gemeenteraad het 'Beleidsplan zon en wind' vastgesteld. Daarin staat (p.26) dat het college in 2021 om ruimte te bieden aan 'ontwikkelingen en innovaties' een pilot vaststelt voor:

A. Windmolens bij bedrijven

B. Innovatieve windmolens bij woonhuizen

Een pilot is 'iets dat als test dient' of 'een klein project of onderzoek dat is bedoeld om iets uit te proberen'. We gaan onderzoeken of, en zo ja hoe kleine windmolens kunnen worden ingepast in de ruimte en hoe de realisatie ervan kan plaatsvinden.

Voor kleine windmolens bij bedrijven (A) hebben veel gemeenten dit in het (ruimtelijk) beleid inmiddels mogelijk gemaakt. Daardoor kan de procedure in een vrij korte periode (in provincie Zeeland bijvoorbeeld in acht weken) plaatsvinden. Ook zijn de procedurekosten beperkt. Negatieve effecten op de omgeving (geluid, slagschaduw) of op vogels blijken niet of nauwelijks op te treden.

In Buren wordt dergelijk beleid nu niet opgesteld. Reden daarvoor is dat de gemeenteraad het plaatsen van kleine windmolens eerst op kleine schaal wil 'testen'. De leerervaringen kunnen vervolgens worden benut voor het aanpassen van het (ruimtelijk) beleid om het plaatsen van kleine

windmolens te vereenvoudigen. Deelname aan de pilot wil overigens niet bij voorbaat zeggen dat een windmolen geplaatst kan worden. In de pilot wordt dit juist onderzocht.

We richten ons niet op de innovatieve windmolens bij woonhuizen (B). Er is geen belangstelling voor de 'microturbines' op daken. Bovendien zijn deze soms storingsgevoelig en financieel bijna altijd onaantrekkelijk. Hinder en overlast is bij woonhuizen ook te verwachten, zeker in de bebouwde kom. Overigens kunnen innovatieve (micro) windmolens bij woningen en op daken geplaatst worden, afhankelijk van de regels in het bestemmingsplan.

2. Doel / meetbaar effect

Buren wil conform het nationaal beleid in 2050 energieneutraal zijn en in 2030 de CO₂-uitstoot meer dan halveren in de strijd tegen de klimaatverandering. Dat is een enorme opgave. Doel van pilot is om voor maximaal tien kleine windmolens te testen hoe deze in Buren zonder significante overlast of aantasting van natuur en landschap een bijdrage kunnen leveren aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Omdat windmolens in de nacht en juist ook in de winter veel energie leveren, zijn ze een goede aanvulling op zonnepanelen om bedrijven duurzaam en 'energie-neutraal' te kunnen maken. De windmolens in deze pilot leveren gemiddeld een hoeveelheid elektriciteit die vergelijkbaar is met het verbruik van een melkveehouderij of van circa 10-20 huishoudens per jaar.

3. Argumenten

1.1 Een beperkte pilot geeft op een efficiënte manier invulling aan de vraag van de raad

Door de pilot te beperken tot maximaal tien windmolens, wordt voldoende ervaring opgedaan en kunnen de nu bekende belangstellenden deelnemen. De pilot is aangekondigd in het Beleidsplan zon en wind Buren en past in het provinciale windbeleid (zie bijlage 1).

2.1 Eerst ervaring opdoen, dan indien gewenst verankeren in beleid

Aanpassing van ruimtelijke regelgeving – om het plaatsen van kleine windmolens eenvoudiger mogelijk te maken - door bijvoorbeeld het opstellen van een facetbestemmingsplan (omgevingsplan) vindt plaats na evaluatie van de pilot. Tegen die tijd zal de Omgevingswet van kracht zijn. Op dat moment wordt gebruik gemaakt van leerervaringen van de pilot. De gemeenteraad zal voordat van plaatsing sprake kan zijn in de pilotfase een 'verklaring van geen bedenkingen' voor het afwijken van het bestemmingsplan moeten afgeven.

3.1 Subsidie vermindert de procedurekosten voor 'koplopers'

De gemeente ondersteunt in deze pilot initiatiefnemers door hen een gratis vooroverleg aan te bieden (kosten principeverzoek normaal € 400). Bovendien is voorzien in een tegemoetkoming in de procedurekosten. Er is namelijk een uitgebreide procedure nodig waarin afgeweken wordt van het bestemmingsplan. Dat betekent dat naast een omgevingsvergunning en onderzoek, een ruimtelijke onderbouwing nodig is. Ook zijn er legeskosten. Deze kosten bedragen in totaal circa € 10.000,- per windmolen. Voor deelnemers aan deze pilot wordt een subsidie verstrekt van maximaal € 25.000,- totaal (maximaal € 2.500,- per initiatiefnemer). Omwille van de eenvoud en omdat kosten van ruimtelijke onderbouwing en onderzoek voor alle deelnemers gelijk zijn, krijgt elke deelnemer aan de pilot dezelfde tegemoetkoming.

Naast financiële ondersteuning is ook ambtelijke ondersteuning nodig. Ook voor de gemeentelijke organisatie is het plaatsen van kleine windmolens immers nieuw. Dit gebeurt door voor de ruimtelijke onderbouwing en voor de vergunningverlening extra ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen.

4.1 Uitvoering pilot binnen kaders

Omdat de pilot bedoeld is om leerervaring op te doen, is het niet gewenst om vooraf uitgebreide en sterk 'knellende' kaders vast te stellen. De pilot is immers juist bedoeld om beleidskaders voor de toekomst te ontdekken. Of en hoe een windmolen het beste ruimtelijk ingepast kan worden in een bepaald geval, is bovendien zeer locatie-afhankelijk. De richtinggevende kaders voor de pilot staan in bijlage 1 genoemd. Deze kaders worden geëvalueerd na afronding van de pilot. Daarna zijn ze bouwstenen voor het eventueel op te stellen 'generieke' ruimtelijke beleid voor het plaatsen van kleine windmolens in Buren. Dit beleid zal dan onderdeel worden van het op te stellen omgevingsplan in het kader van de Omgevingswet.

4. Kanttekeningen

1.1 *Het besluit is beperkt tot een pilot*

Om de energie- en klimaatdoelstellingen van Buren voor 2030 en 2050 te kunnen halen, zullen alle kansen benut moeten worden om energie te besparen en om deze duurzaam op te wekken. De pilot beperkt zich nu tot hooguit tien.

2.1 *Geen generiek beleid*

De pilot betekent dat wanneer initiatiefnemers buiten de pilot nu een kleine windmolen willen plaatsen, deze een uitgebreide procedure moeten volgen inclusief de kosten die dit betekent, zonder subsidie.

3.1 *Aanzienlijke procedurele lasten en kosten voor deelnemers pilot ondanks tegemoetkoming*

Doordat de pilot plaatsvindt binnen bestaande regelgeving, is het plaatsen van een kleine windmolen een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan die een uitgebreide procedure vergt (zie bijlage 2). Dat betekent dat een uitgebreide procedure noodzakelijk is inclusief een kostbare ruimtelijke onderbouwing en onderzoek. Mogelijk valt de belangstelling om deel te nemen aan de pilot daardoor tegen. Doordat de wind in Buren minder kracht heeft dan in de kustprovincies, is de 'terugverdientijd' enkele jaren langer dan in gebieden waar het meer waait. Heel globaal kan deze terugverdientijd ingeschat worden op circa 10 jaar in de kustprovincies en 15 jaar in Buren. Extra kosten voor een uitgebreide ruimtelijke procedure verlagen het financieel rendement nog verder.

Een subsidie als tegemoetkoming in een deel van de procedurekosten zoals hier voorgesteld wordt, compenseert deze hoge kosten deels. Hierdoor wordt de negatieve prikkel die uitgaat van de hoge procedurekosten tegengegaan. Uiteraard zijn de toekomstige energietarieven van grote invloed op de rentabiliteit. De verwachte levensduur van zeker 20 jaar. Rijkssubsidie (ISDE) en fiscale voordelen zorgen ervoor, dat een kleine windmolen financieel toch rendabel is te exploiteren.

4.1 *Kaders kunnen uitvoering pilot beperken, ongewenste effecten zijn niet uitgesloten*

De kaders genoemd in bijlage 1 kunnen ertoe leiden dat potentieel geïnteresseerden niet kunnen deelnemen aan de pilot of dat een molen toch niet geplaatst kan worden. Doordat de pilot wordt uitgevoerd binnen bestaande regelgeving, kunnen bezwaren er bovendien toe leiden dat windmolens niet of pas na een lange procedure geplaatst kunnen worden. Ook kunnen ongewenste effecten optreden. Onderdeel van de pilot is om in een vroeg stadium omwonenden – in lijn met de toekomstige Omgevingswet – te raadplegen. Effecten op de natuur zijn naar verwachting zeer beperkt, zie bijlage 3.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

De financiële consequentie van de pilot zijn de volgende:

1. Het niet in rekening te brengen kosten vooroverleg (€ 4.000,-- voor tien windmolens in totaal)
2. € 2.500,-- per deelnemer aan de pilot tegemoetkoming in de procedurekosten, € 25.000,-- totaal. Leges- en andere procedurekosten worden wel in rekening gebracht bij de deelnemers aan de pilot, maar door deze tegemoetkoming deels gecompenseerd.
3. Ambtelijke ondersteuning, ter indicatie: vanuit ruimtelijke ordening: 40 uur, vanuit duurzaamheid: 20 uur.

De dekking voor deze € 29.000,-- vindt plaats uit in 2021 niet bestede incidentele middelen. Duurzaamheid en milieu (67400130) onder het taakveld 7.4 milieu(beheer). Deze middelen worden meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling van 2021 naar het jaar 2022.

6. Communicatie

Na besluitvorming zal opnieuw in de media (krant en online) aandacht besteed worden aan het onderwerp en aan de pilot. Aangegeven zal worden, dat omwonenden (buren) binnen een ruime afstand van tenminste 250 meter in een vroeg stadium zullen worden betrokken en dat hun inbreng zal worden gebruikt voor de ruimtelijke onderbouwing.

De gemeenteraad ontvangt informatie over het verloop van de pilot ook via het Raadsjournaal. In het kader van de ruimtelijke procedure zal de gemeenteraad in een later stadium ook gevraagd worden verklaringen van geen bedenkingen af te geven. Zie onder 'Burgerparticipatie' hierna over de betrokkenheid van geïnteresseerden en eCoBuren.

7. Uitvoering en planning

Na de besluitvorming wordt de start van de pilot aangekondigd in de media en wordt contact gezocht met geïnteresseerden die zich eerder gemeld hebben.

Bij meer dan tien geïnteresseerden wordt geselecteerd op volgorde van aanmelding, waarbij geïnteresseerden die zich na een eerdere oproep gemeld hebben, voorrang krijgen. De verzoeken die het beste voldoen aan de randvoorwaarden, komen vervolgens voor deelname aan de pilot in aanmerking. Bij minder dan tien belangstellenden beperkt de pilot zich tot het aantal deelnemers, tien is het voorgestelde maximum.

Wanneer deelnemers aan de pilot willen samenwerken, dan kan dit kostenbesparend werken. Om kosten te besparen kunnen (enkele of alle) deelnemers aan de pilot bijvoorbeeld samen het benodigde onderzoek, zoals fauna-onderzoek, aanbesteden. Dit zal in de pilot gestimuleerd worden. De pilot wordt in 2023 geëvalueerd.

8. Participatie

Via de media is voor de zomer van 2021 een oproep geplaatst met de vraag of belangstellenden voor het plaatsen van een kleine windmolen zich wilden melden. Vervolgens is in samenwerking met eCoBuren in oktober een avond georganiseerd met informatie over kleine windmolens. Ook is gevraagd naar de mening van aanwezigen over de hoogte, plaats van de windmolen en de procedures. Deze zijn verwerkt in dit voorstel.

In hoofdlijn vroegen geïnteresseerden om ruimte voor maatwerk door niet bij voorbaat in dit voorstel de bouwhoogte en locatie in te kaderen. Gevraagd is om in dit voorstel en in de pilotfase 'ruimte' geven om te optimaliseren, afhankelijk van de unieke eigenschappen van elke locatie. In de bijlage 1 staat dit uitgewerkt.

In de tweede plaats is gevraagd om de legeskosten in de pilotfase te vergoeden of achterwege te laten. Hieraan wordt tegemoet gekomen met de subsidie bijdrage en gratis vooroverleg.

In de derde plaats is gevraagd om ambtelijke ondersteuning bij de ruimtelijke en vergunningenprocedures. Tenslotte is door enkele ('landgoed')bewoners gevraagd om aan de pilot deel te mogen nemen. Dit biedt de kans om ook hier leerervaringen mee op te doen.

Dit voorstel voorziet in deze vier wensen.

9. Duurzaamheid

Het voorstel draagt bij aan de opgave om in 2050 alle energie in Buren en in Nederland duurzaam op te wekken en bedrijven 'energieneutraal' te maken.

Bijlagen:

Bijlage 1: Kaders voor plaatsing kleine windmolens
Bijlage 2: Procedure plaatsing kleine windmolens pilot
Bijlage 3: Effecten van kleine windmolens op de fauna

Inlichtingen bij:

Naam	Bart van Geleuken / Ko van den Beemt
Domein	Ruimte